

Borås Band & Hängslefabrik AB Del 1 (2)

Företaget Borås Band & Hängslefabriks AB grundades 1898 av NS Christiania Baand & Lidsefabrik, men blev 1904 ett självständigt bolag. Den första fabriksbyggnaden uppfördes 1898 vilken senare har kompletterats med en rad byggnader. Verksamheten var inriktad på tillverkning av bomulls-, ylle- och gummiband, hängslen, strump- och armhållare. Man hade även eget färgeri- och appreturverk. Även viss lönfärgningsverksamhet och försäljning av konstsilke förekom. Omkring 1935 sysselsatte man 140 anställda vid 200 arbetsmaskiner. 1944 hade antalet anställda ökat till 200 personer. Produktionen avvecklades år 1967 då Kumla Bandindustri köpte företaget och lade ner verksamheten i Borås. Efter Borås Band & Hängslefabriks nedläggning hyrs lokalerna ut till andra företag.

Den första byggnaden är ursprungligen uppförd år 1898 som väveri i 3½ våning efter ritningar av arkitekt Lars Kellman. Fasadmaterialet är tegel och ursprungligen användes byggnadens tre våningsplan som väv- och maskinsalar medan vinden användes som sysal. En av få förändringar som gjorts i byggnadskroppen kom 1984 då ett tvåvånings entré/trapphus tillbyggdes på den östra fasaden. Tillbyggnaden som är uppförd i glas och bruna aluminiumprofiler ritades av Västsvenska samhällsplanerings Byrån i Borås. Troligtvis förändrades även vindsvåningen mot nordväst vid detta tillfälle och taket höjdes i ett mindre parti. Den stora byggnaden är i bottenvåningen förbunden med en annan byggnad via en mindre envåningsbyggnad som uppfördes år 1945 efter ritningar av arkitekt Hugo Häggström. Denna byggnad fungerade som arbetarnas entré till fabriken och den innehöll ursprungligen utrymmen för portvakt och omklädningsrum.

Byggnaderna är hopbyggda med varandra och förbinds även i andra och tredje våning via en smal stål- och träkonstruktion som på ritningar benämns "brygga". Den nuvarande bryggan ritades av Hugo Häggström 1945 men är i grunden en tidigare konstruktion från 1916 som ursprungligen endast förband byggnaderna i andra våning. Stilmässigt är byggnaden en mycket god representant för en omsorgsfullt utformade tegelarkitektur som är kännetecknande för Lars Kellmans tidiga fabriksbyggnader. Byggnaden är i princip oförändrad sedan uppförandet. Dock har okänsliga fönsterbyten gjorts och ursprungliga fönsterytor har delvis ersatts med brunmålade spånplattor och i vissa fall brun korrugerad plåt vilket är mycket olyckligt för byggnadens fasaduttryck och karaktär. Vidare har gavelröstet mot sydväst klätts in med tunn brunfärgad plåt vilket inverkar negativt på byggnaden.

Byggnaden som ligger intill Viskan är ursprungligen ett färgeri uppfört i tegel år 1898 i 1 våning utan vind. I de norra delarna fanns ursprungligen ett torkrum och en mindre kontorsdel i trä. Denna kontorsdel ersattes år 1936 med en något större tillbyggnad i tegel och har senare utökats ytterligare en gång med en del i betong. Den ursprungliga färgeribygnaden tillbyggdes mot nordväst år 1938 efter ritningar av arkitekt Gösta Planck. Denna tegel/betong byggnad har en mycket säregen form med kraftigt lutande pulpettak/shedtak. Den har ett utpräglat funktionalistiskt uttryck främst i fasaden mot nordväst som har ett högt sittande fönsterband. Ett mindre antal nytillkomna fönsteröppningar finns i fasaden. En av de mycket udda, trekantiga gavlarna är idag klädd i brun låt. En mindre del av byggnadens fasad mot nordväst förändrades troligtvis 1942 och fick då ett nytt sadeltak. Denna fasaddel är en del av det ursprungliga färgeriets långsida mot nordväst men uppfattas idag som en mindre byggnad. Även en större port är upptagen i denna del. År 1966 ökades byggnaden ytterligare när ett mindre garage byggdes. Den ursprungliga färgeribygnaden från 1898 är idag nästan helt inbyggd bakom nyare byggnader. Dessa nytillskott utgör alla tydliga utbyggnader tack vare formspråk och materialval. De speglar anläggningens kontinuerliga utveckling och är därför viktiga att bevara.